
Meer FD.nl lezen? Registreer je nu en lees gratis 5 artikelen per maand.

SAMENLEVING

Corona: we ruimen massaal kleding op en de recycling loopt vast

Caitlin Stoker 26 mei '20 13:33

Door de uitbraak van het coronavirus kan gerecycled textiel niet meer naar het buitenland. Onderwijl stromen de inzamelbakken over, omdat Nederlanders meer overtollige kleding wegdoen. 'Er ligt hier 1,1 miljoen kilo textiel opgeslagen, van drie weken inzamelen.'

Directeur Erica van Doorn van textielinzamelaar Sympany in een van de extra ingehuurde loodsen voor de opslag van textiel. Foto: Tammy van Nerum voor het FD

In het kort:

-
- Door de uitbraak van het coronavirus kunnen inzamelaars de tweedehandskleding niet verkopen.
 - De kledingbakken puilen uit, omdat Nederlanders massaal kleding opruimen.
 - Inzamelaar Sympany heeft twee extra loods en moeten huren voor de opslag van het textiel.
-

Ven uitrekenen. In een zak zit ongeveer 120 kilo.' Directeur Erica van Doorn (51) van textielinzamelaar Sympany loopt met ferme passen door de loods in de Amsterdamse haven. Achter haar ligt een enorme berg grote witte balen. Gevuld met oude T-shirts, broeken, jurken en een verdwaalde losse schoen. 'Er ligt hier nu 1,1 miljoen kilo. Dat zijn al snel 9100 zakken met textiel.'

Die miljoen kilo textiel is het resultaat van zo'n drie weken inzamelen, zegt Van Doorn. Haar paarse jurk en blauwe laarzen steken fel af tegen de witte, stoffige zakken. De kledinginzamelaar heeft hier, op de grens tussen het Amsterdamse Westpoort en Ruigoord, noodgedwongen extra ruimte moeten huren. De eigen opslag ligt al tijden vol.

In het voorjaar is van oudsher een piek merkbaar in de hoeveelheid kleding die wordt weggedaan. Maar omdat mensen meer thuis zijn vanwege de coronamaatregelen, lijkt Nederland massaal aan het ontspullen. De inzamelbakken stromen over. En vanwege invoerbepalingen in belangrijke afzetmarkten zoals Oost-Europa en het Afrikaanse continent, kan de kleding nergens heen.

'We roepen mensen op om geen kleding meer in te leveren. We hebben zelfs overwogen om de inzamelbakken tijdelijk weg te halen. Maar dan belandt alles misschien wel in de afvalbak en wordt het verbrand. Dat willen we ook niet.'

Beter dan verbranden

'Kijk deze zak is net hier gebracht, die is nog helemaal wit. Maar zodra ze hier even liggen trekt het allemaal stof aan', zegt Van Doorn, wijzend op een dun laagje op een andere baal.

Dagelijks worden in de Amsterdamse loods drie zeecontainers afgeleverd met witte balen oud textiel. Heftruckchauffeur Faisal Aaloul leegt de containers en stapelt de zakken op. 'Wat een klerezooi hè', zegt hij lachend.

Gemiddeld gooien mensen veertig kledingstukken per jaar weg, schetst Van Doorn. Slechts een deel daarvan wordt ingezameld voor de recycling. Het bedrijf heeft 2200 inzamelbakken in tientallen gemeenten. Het is daarmee, naast het Leger des Heils, een van de grootste textielinzamelaars in Nederland.

'We komen de gekste dingen tegen. Oude pizzadozen bijvoorbeeld'

Vanuit de textielbakken gaat het materiaal naar vier locaties, waar het afval eruit wordt gehaald. 'Dat wordt steeds erger. We komen de gekste dingen tegen. Oude pizzadozen bijvoorbeeld. Dan kunnen mensen het afval nergens kwijt en gooien ze het in de textielbak', zegt Van Doorn. Normaal slaat het bedrijf de kleding in een eigen opslag op, voordat het naar klanten in Oost-Europa of Afrika gaat. Maar die liggen al een tijd vol. Naast de hal in Amsterdam heeft Sympany ook een extra loods in Assen moeten huren.

Weggoeien en inzamelen

De markt voor het inzamelen van kleding wordt gedomineerd door een aantal grote

organisaties, waaronder het Leger des Heils en Sympany, beide charitatieve organisaties. In het algemeen verkopen deze inzamelbedrijven textiel aan sorteerdere, of sorteren het zelf. De beste kleding is bestemd voor de tweedehandsmarkt.

De Vereniging Herwinning Textiel (VHT), de branchevereniging voor bedrijven die zich bezighouden met textielherwinning, schat dat ongeveer 55% van het ingezamelde textiel hergebruikt kan worden als zelfde product. 37% is geschikt voor recycling. Textiel dat niet geschikt meer is om te dragen, bijvoorbeeld omdat er gaten inzitten of de kwaliteit te laag is, kan worden gebruikt voor 'materiaalhergebruik'. In dat geval wordt het een poetsdoek, of wordt het product volledig uit elkaar gehaald en worden de vezels opnieuw gebruikt. De rest is alsnog afval.

40%

Ongeveer 40 % van het textiel dat Nederlandse huishoudens weggooien, wordt gescheiden ingeleverd

Eva van der Wal en Annemiek Verrips, onderzoekers bij het Centraal Planbureau hebben vorig jaar een onderzoek uitgevoerd naar de textielstromen in Nederland. Het CPB zegt dat het inzamelpercentage van textiel in Nederland relatief laag is. 'Ongeveer 40 % van het textiel dat huishoudens weggooien, leveren zij gescheiden in. Een groot deel verdwijnt dus nog in het restafval', concludeert hun onderzoek. De hoeveelheid ingezameld textiel in Nederland is in de afgelopen tien jaar gestegen: van 4,2 naar 4,7 kilo per hoofd van de bevolking, met een afname tijdens de crisisjaren.

Balen met kleding worden gestapeld in de door Sympany gehuurde loods. Foto: Tammy van Nerum voor het FD

Niets invoeren

Sympany verkoopt het textiel onder meer aan een grote sorteerder in Litouwen. 'Die zoekt de kleding uit, bijvoorbeeld op type stof.' Vervolgens verkopen zij het in 300 eigen

tweedehandswinkels, in dertig steden in de Baltische Staten. 'Wij verkopen het alleen aan landen waar zelf geen grote kledingindustrie is. We willen geen verdrinking op de markt.'

Nu door de coronacrisis de belangrijkste afzetmarkten niets mogen importeren, wordt in één oogopslag duidelijk hoeveel textiel er maandelijks in Nederland wordt weggedaan. 'En dit probleem geldt voor meer landen dan enkel Nederland', zegt de directeur. 'Ook bijvoorbeeld de Verenigde Staten exporteren normaal veel tweedehandstextiel naar Afrika.'

'Eigenlijk is de hoeveelheid kleding die wordt gekocht en weggedaan het probleem. De keten is verkeerd'

De coronacrisis is natuurlijk niet het echte probleem, aldus van Doorn. 'Het is nu inzichtelijk. En ja, er wordt ook iets meer weggegooid, omdat mensen aan het opruimen zijn. Maar eigenlijk is de hoeveelheid kleding die wordt gekocht en weggedaan het probleem. De keten is verkeerd.'

Volgens het CBS gebruiken Nederlanders per persoon per jaar ongeveer 18 kilo textiel en geven hier ongeveer €750 euro per jaar aan uit. Die consumptie is sterk gegroeid: in de periode tussen 2000 en 2017 zijn de jaarlijkse consumptieve bestedingen aan kledingtextiel met 39% gestegen. Van Doorn was hiervoor jaren werkzaam bij Fair Wear Foundation, een organisatie die samen met kledingmerken werkt aan het verbeteren van de arbeidsomstandigheden in de wereldwijde kledingindustrie. Het onderwerp gaat haar zichtbaar aan het hart. 'Wist je dat mensen gemiddeld een kledingstuk maar zeven keer dragen voordat ze het wegdoen?'

10.000 liter water voor een kilo katoen

De productie van nieuw textiel heeft impact op het milieu. Volgens de Verenigde Naties produceert de kledingindustrie bijna 20% van het wereldwijde afvalwater en stoot het ook ongeveer 10% van de wereldwijde Co2-emissies uit. De productie van de materialen, het spinnen tot vezels, het weven en verven, vereisen enorme hoeveelheden water en chemicaliën, waaronder pesticiden voor het verbouwen van grondstoffen zoals katoen. De Vereniging Herwinning Textiel (VHT), de branchevereniging, zegt dat het telen van één kilogram katoen ongeveer 10.000 liter water kost. En dit gebeurt in landen waar vaak al een watertekort is.

Daarbij is de productie in de afgelopen jaren flink toegenomen. Volgens een [Europees rapport](#) uit 2019 produceerden modebedrijven in het jaar 2000 gemiddeld twee collecties per jaar. In 2011 waren dit er vijf, sommige ketens bieden zelfs 24 collecties per jaar aan. Volgens het rapport leidt dit ertoe dat kleding bijna wordt beschouwd als 'wegwerpbaar'. Kleding is goed voor 2% tot 10% van de milieu-impact van consumptie in de EU.

In Nederland veroorzaakt de textielketen 1% tot 1,5% van de CO2-uitstoot van alle consumptie, aldus het Compendium voor de Leefomgeving

Fast Fashion

De hoeveelheid kleding neemt toe. Tegelijkertijd neemt de kwaliteit af. Van het ingeleverde textiel, kan lang niet alles doorverkocht worden. 'Dat de producten opnieuw gedragen kunnen worden, is voor ons het belangrijkste, dan is de impact op het milieu het laagst', zegt Van Doorn. 'Maar wij zien de hoeveelheid herdraagbare kleding afnemen. Onder meer door de toename van *fast fashion* (de snel wisselende, veelal goedkope, kledingcollecties in winkels, red.) neemt de kwaliteit van de kleding af.' En dus moet meer kleding gerecycled worden voor de vezels.

Het aandeel met goed verkoopbare kleding neemt ook af, omdat particulieren die items steeds vaker zelf doorverkopen. Initiatieven zoals Vinted en United Wardrobe geven particulieren de mogelijkheid om zelf geld te verdienen aan kleding die nog van goede kwaliteit is. Van Doorn zegt dat van harte aan te moedigen - 'het sluit aan bij ons doel' - maar daartegenover staat dat Sympany moet gaan nadenken over een ander verdienmodel.

Recycling

Om die reden is Van Doorn een jaar geleden aangetreden als bestuurder bij de textielinzamelaar. 'Daarop is toen nadrukkelijk gezocht. We moeten vernieuwen. Anders was ik ook niet hier aan de slag gegaan.'

Voorheen gaf de organisatie een deel van de winst aan goede doelen. Nu investeren ze het geld 'ten behoeve van een circulaire textielketen', om de reststroom anders te kunnen verwerken. 'Zo investeren we in een pilotfabriek om nieuw garen te maken van oude kleding, middels chemische recycling', zegt Van Doorn. 'Om de keten te sluiten.'

Maar tot dit op grotere schaal toegepast kan worden, gaat Sympany nog op bestaande voet verder. Ook tijdens de coronacrisis. De inzamelaar mag tot augustus gebruik maken van de hal. Het bedrijf verwacht dat alle balen textiel dan weer een nieuwe bestemming hebben gevonden.

Chemische recycling in de textielindustrie

De recycling van niet meer draagbare kleding gebeurt nu vooral mechanisch. Daarbij worden de textielvezels als het ware uit elkaar getrokken. Die vezels worden dan vaak weer gemengd met primaire vezels, om de kwaliteit te kunnen garanderen. Volgens Van der Wal en Verrips van het CPB vermindert het recyclen van textielvezels de milieuschade. De gerecyclede vezels komen nu vooral terecht in laagwaardige toepassingen (dat wordt ook wel downcycling genoemd), bijvoorbeeld in isolatiemateriaal.

Er zijn nog weinig toepassingen waarin de gerecyclede vezels worden gebruikt als primaire vezel. Daardoor is de milieuwinst van recycling nog niet optimaal. Maar net als bij plasticrecycling wordt er voor textiel gesproken over chemische recycling. Technisch gezien is dat mogelijk. Het materiaal wordt dan nog kleiner gemaakt en teruggebracht tot monomeren, enkelvoudige bouwstenen. Die zijn van hogere kwaliteit. Maar de technologieën zijn op dit moment nog schaars, relatief kostbaar en energie-intensief.

Sympany steekt, met een consortium van investeerders, geld in een proeffabriek voor deze manier van recyclen. Het project SaXcell, afkomstig van de hogeschool Saxion, claimt dat het een nieuwe cellulosevezel kan maken. Katoenvezels worden zo omgezet in een nieuwe textielvezel. De proeffabriek kan 100 kilo vezelpulp per dag produceren, waarvan in Turkije dan nieuw garen wordt gemaakt.

Caitlin Stoker

Meest gelezen

Robin Fransman: altijd tegen de stroom in

Landsadvocaat Pels Rijcken: 'Je gaat twifelen aan je eigen inschattingsvermogen'

Niets geleerd van Fortuyn: 'Ons politieke bestel is helemaal kapot'